

АКТУАЛЬНІ ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СЬОГОДЕННЯ

Остапишена Д.В., здобувач вищої освіти спеціальності 201 «Агрономія»

Науковий керівник: Побережна Л.В.

Коледж Подільського державного аграрно-технічного університету

Французький географ Е. Реклю свого часу сказав дуже влучну фразу : "Людина створює навколишнє середовище по своєму образу і подоби". Тобто ми маємо те навколишнє середовище, яке заслужили.

Небачено активна й здебільшого непродумана діяльність людини, супроводжувана знищенням природних ресурсів і забрудненням навколишнього середовища, призвела до того, що нині біосфера планети перебуває в критичному стані, коли до глобальної катастрофи залишилися лічені кроки.

Із розвитком цивілізації та науково-технічного прогресу, бурхливим зростанням кількості населення на Землі, обсягів виробництва та його відходів проблеми стосунків між природою та суспільством дедалі загострюються. Страшною дійсністю стали голод, отруєні річки та моря, задушливе шкідливе повітря у великих промислових центрах, загублені ліси, сотні зниклих видів тварин і рослин, загроза кліматичних аномалій, ерозія та майже повне виснаження ґрунтів у аграрних районах.

Ліквідація глобальної екологічної кризи є на сьогодні найважливішим завданням людства [1].

Сьогодні пропонуємо розглянути ті екологічні проблеми, які стосуються безпосередньо нас, українців.

Вирубка лісу. Загалом, за останні 50 років людство спромоглося знищити більше 50% усіх лісів. Експерти застерігають, якщо ставлення суспільства до лісу не зміниться, вже через декілька десятків років вони стануть

рідкістю. Загальна площа лісового фонду України становить – 10,4 млн. га, із яких вкритих лісовою рослинністю – 9,6 млн. га. Екологи стверджують, що за останні роки лісистість в Україні скоротилася щонайменше до 11%, тоді як офіційні джерела повідомляють, що вона становить 15,9%.

Вирубування лісів та недосконале управління лісогосподарською діяльністю призводять до катастрофічного зменшення площі лісів. Ще на початку ХХ сторіччя карпатські ліси займали до 95 % поверхні гір, зараз цифра значно менша. Після суцільних або непродуманих рубок схили втрачають здатність затримувати вологу та створюють небезпеку сходження снігових лавин або селів. Оподи безперешкодно стікають до річок, викликаючи їхнє переповнення і розливання [2].

Чорнобильська катастрофа. Сумарна активність радіонуклідів, які вийшли за межі 4 енергоблоку Чорнобильської АЕС 26 квітня 1986 року і в наступні дні після аварії, перевищила 300 млн. кюрі. Аварія призвела до радіоактивного забруднення більш ніж 145 тис кв.км території України, Білорусії та Росії. На радіоактивних територіях сьогодні розміщено понад дві тисячі населених пунктів, в яких проживає майже півтора мільйони людей. Українські вчені єдині в думці про те, що наслідки Чорнобильської аварії ще дуже довго будуть про себе нагадувати. Станом на 2009 рік в Україні було зареєстровано 6049 випадків раку щитовидної залози у людей, які на момент аварії були дітьми і підлітками. Крім того, за час, що минув після катастрофи на ЧАЕС, зросла кількість психоневрологічних захворювань, патології серцево-судинної системи.

У той же час, за 25 років радіаційний стан територій навколо станції значно покращився. Цьому сприяли і природні процеси, і проведення дезактиваційних робіт, і відсутність людини. Так, у регіоні відновилися популяції вимираючих тварин, а українські чиновники навіть заговорили про можливість скорочення зони відчуження біля ЧАЕС [3].

Деградація земельних ресурсів. Основними негативними наслідками агропромислової діяльності в Україні є збідніння і виснаження родючих українських чорноземів, промислове забруднення ґрунтів та інтенсивне

освоєння цілинних земель, широке розповсюдження монокультур, застосування азотних і нітратних мінеральних добрив. Основним чинником великомасштабної деградації земельних ресурсів є, передусім, екологічна недосконалість структури земельних ділянок і технологій вирощування сільськогосподарських культур.

71% всього агроландшафту країни використовується для господарської діяльності. Це – надмірне навантаження на землю. Така велика розораність ґрунту – це докорінні зміни в процесах ґрунтоутворення і агроєкосистем. Агрохолдинги не визначають якісних показників орендованої ними землі, не контролюють її стан, не використовують правильні технології її обробки. Відсутність професійних агрономічних знань та бажання збереження родючості орендованої землі призводить до непоправної її руйнації.

За відсутності надходження органічної речовини та незбалансованого застосування мінеральних добрив, ігнорування сівозмін, зведення до мінімуму площ вирощування бобових культур, спалювання соломи тощо в ґрунтах активізуються процеси дегуміфікації (простіше кажучи – знищується родючий шар ґрунту). Запаси гумусу нерозривно пов'язані зі здатністю ґрунту створювати необхідні умови для розвитку сільськогосподарських культур та формуванням високих урожаїв. Товщина гумусового шару за останнє десятиліття зменшилася на 20%. До того ж, майже 40% загальної площі земельних ресурсів України належать до забруднених земель [4].

Література:

1. Основні екологічні проблеми людства, їх глобальний характер та суть. Реферат – URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/bjd/23700/>
2. Екологічне лихо: вирубування лісів в Україні – URL: <https://www.unian.ua/ecology/1272491-ekologichne-liho-vinishchennya-lisiv-v-ukrajini.html>
3. Ольга Москаленко Вісім екологічних проблем України – URL: <https://news.finance.ua/ua/news/-/235280/visim-ekologichnyh-problem-ukrayiny>
4. Ірина Боднар–Коваленко Деградація земель України – URL: <https://nationalcorps.org/degradacija-zemelnih-resursv-ukrani/>